

Repetition

- **Ferromagnetism** (t.ex. järn)
Atomerna är små magneter som skapar magnetiska fält som påverkar de andra atomernas energier (utan yttre magnetiskt fält).
- **Gibbs fria energi:** $G = U + PV - TS$
Ex: Bränslecellen → Mer om G på Lab#2
- **Boltzmann-faktorn ~ Sannolikhet för tillstånd**

→ *Tillståndssumman:* $Z = \sum_n e^{-E_n/kT}$

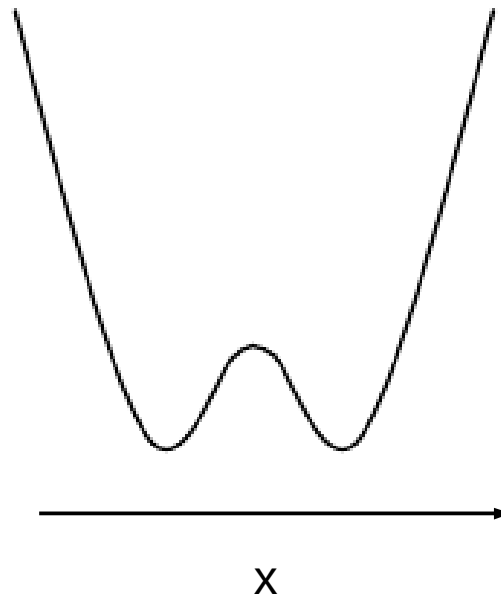
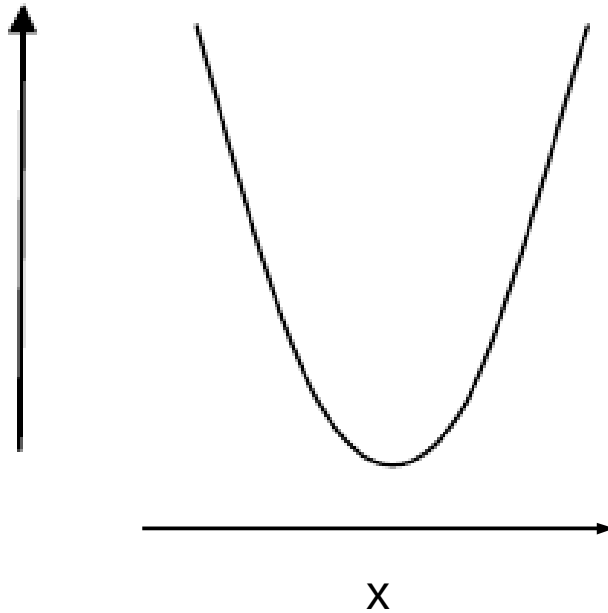
Boltzmannfaktorn

Inledande fråga:

Vilken av de två "faserna" inträffar vid låg temperatur för en ferromagnet?

Fri energi, F

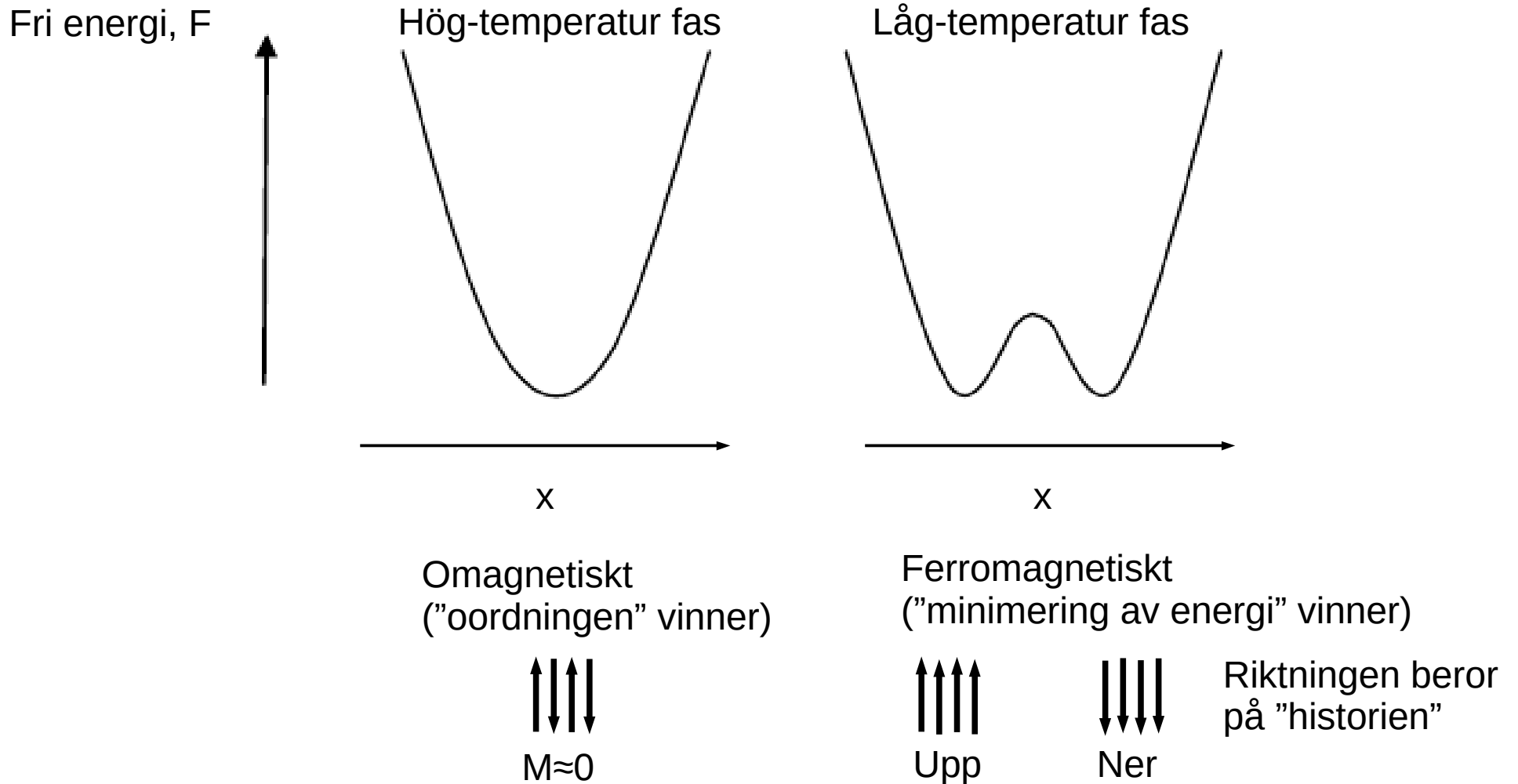

$$x = \frac{N - 2n}{N}$$

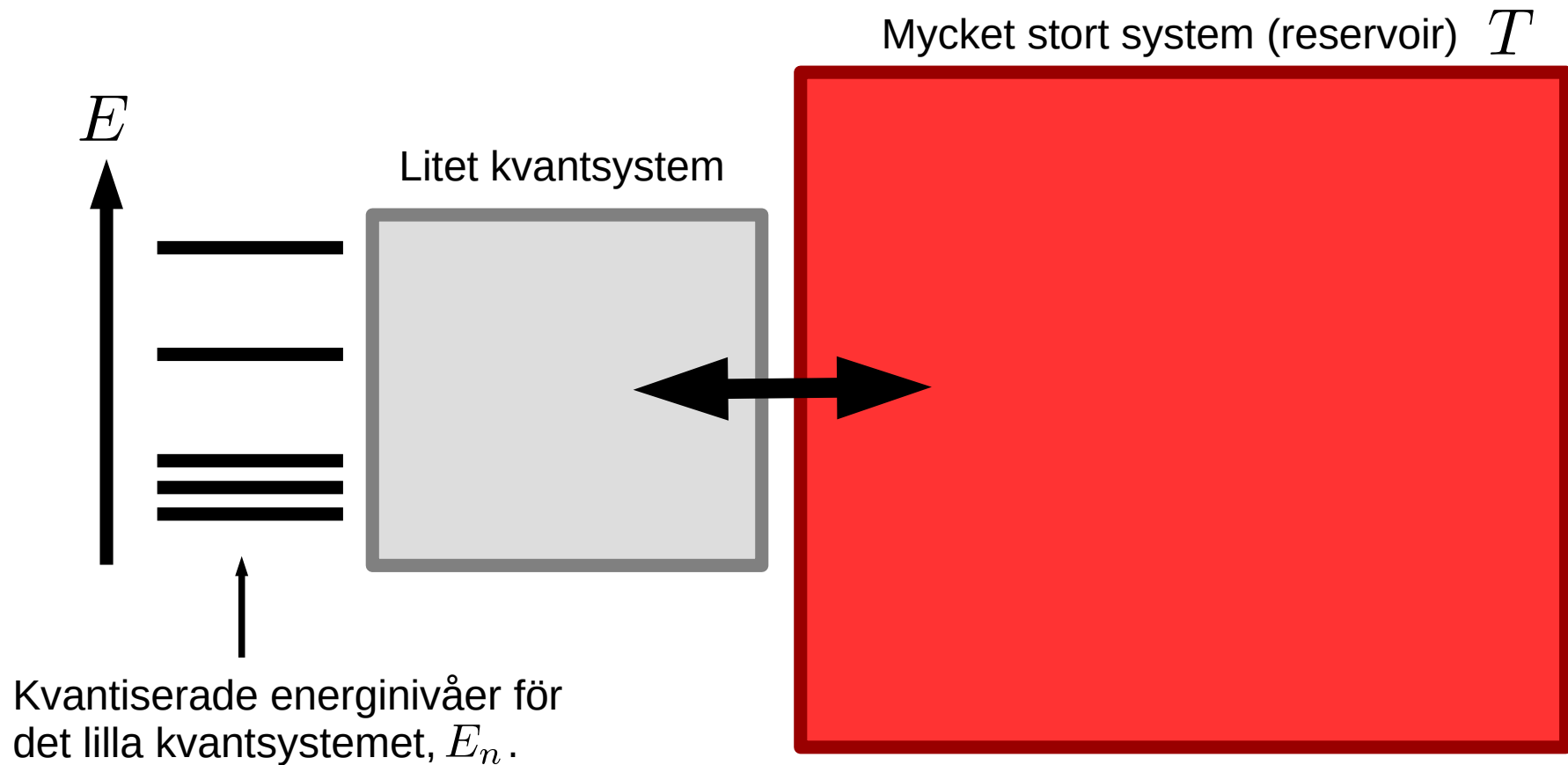
"upp"
↓

Svar:

Vilken av de två faserna inträffar vid låg temperatur för en ferromagnet?

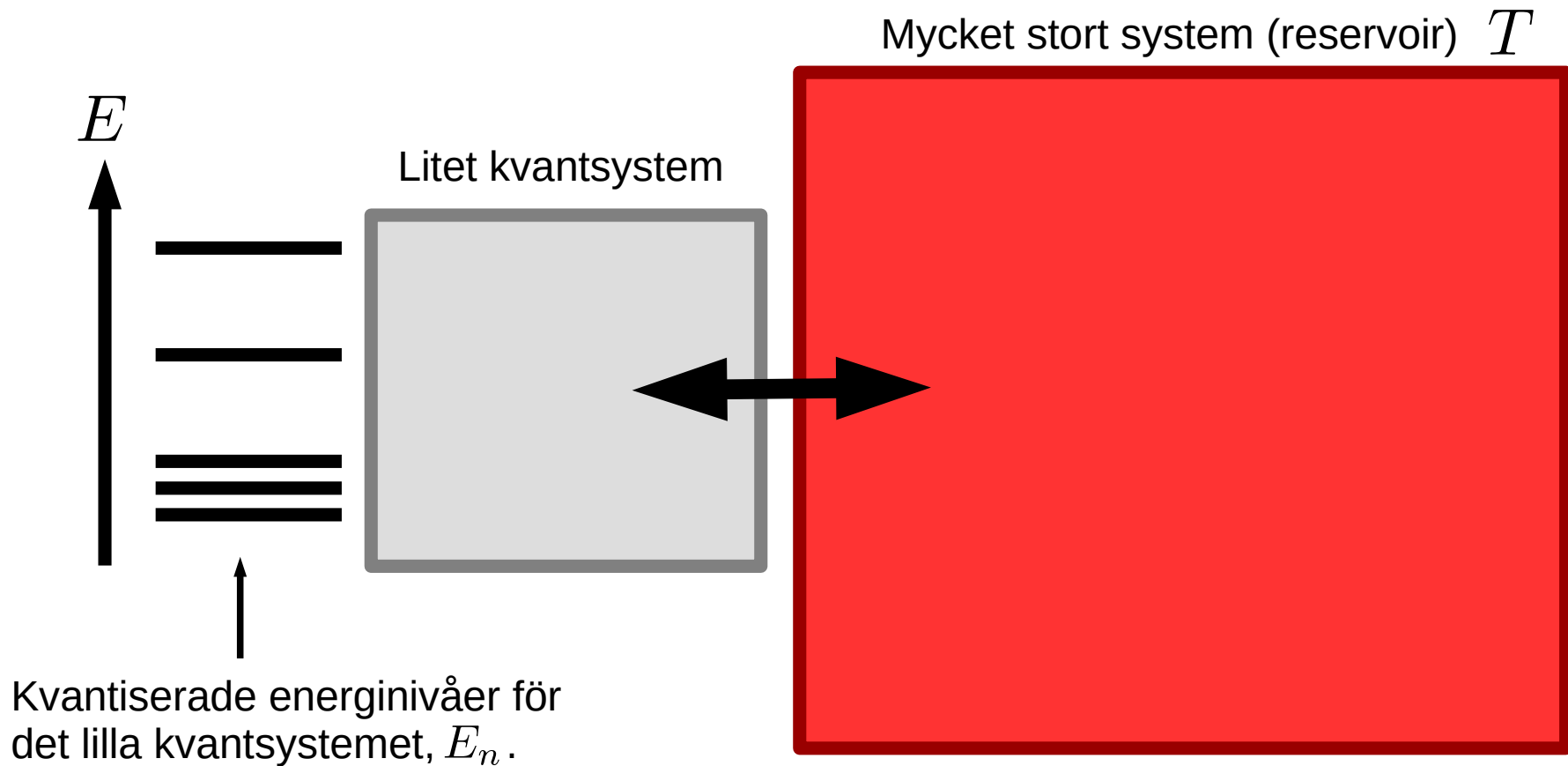

Boltzmannfaktorn

FRÅGA: Hur stor är sannolikheten att populera mikrotillståndet n ?

Boltzmannfaktorn

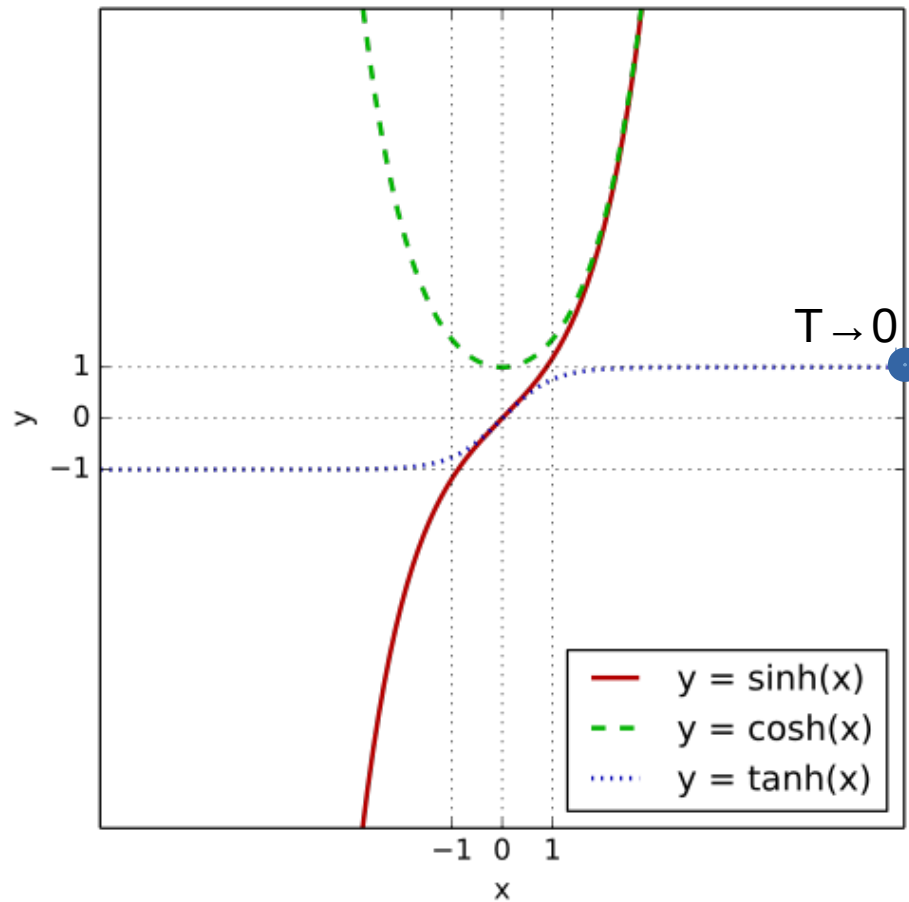
FRÅGA: Hur stor är sannolikheten att populera mikrotillståndet n ?

$$P_n = \exp(-E_n / kT) / Z$$

Föreläsning 11

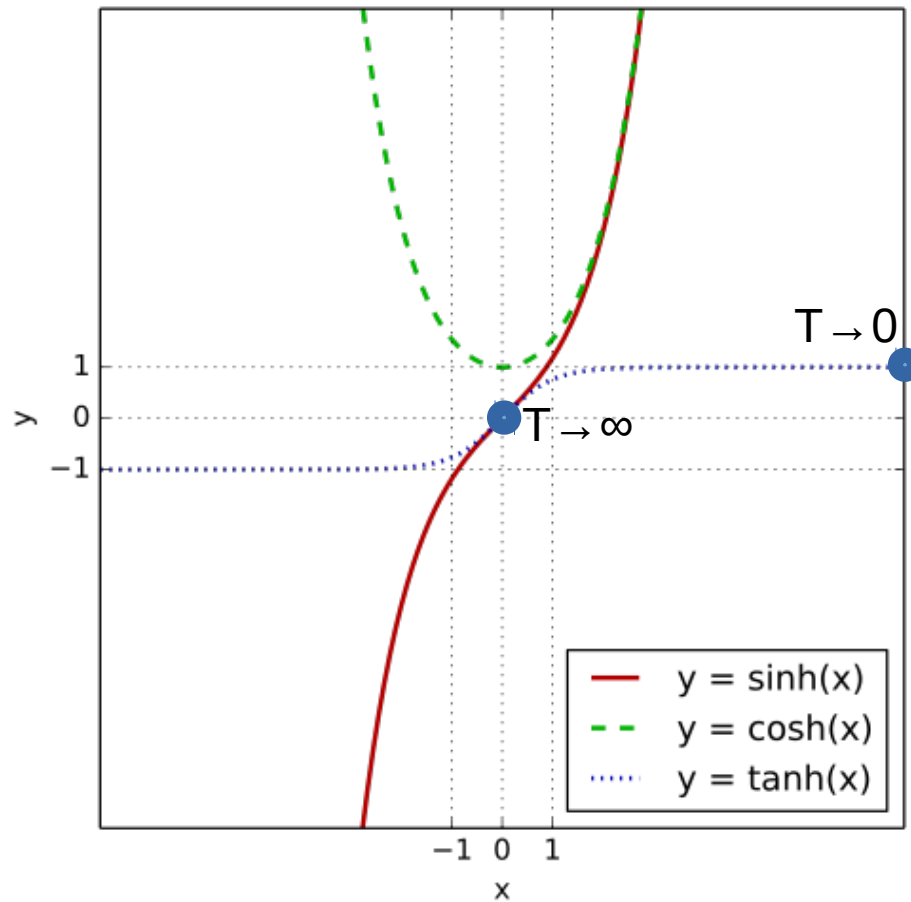
- Mer om Boltzmannfaktorn $\propto \exp[-E_n/kT]$
- **Medel-energi för system**
- *"Betrakta system som sin egen reservoar"*
- Kvantmekanisk **rotation av molekyler**
- Bevis av **Ekvipartitions-teoremet**:
*Alla kvadratiska frihetsgrader har energin: $\frac{1}{2}kT$,
vid "tillräckligt" hög temperatur ($U = \frac{1}{2} kT f N$).*

Hyperboliska funktioner

Fråga: Var finns väldigt hög temperatur på $\tanh$ -kurvan?

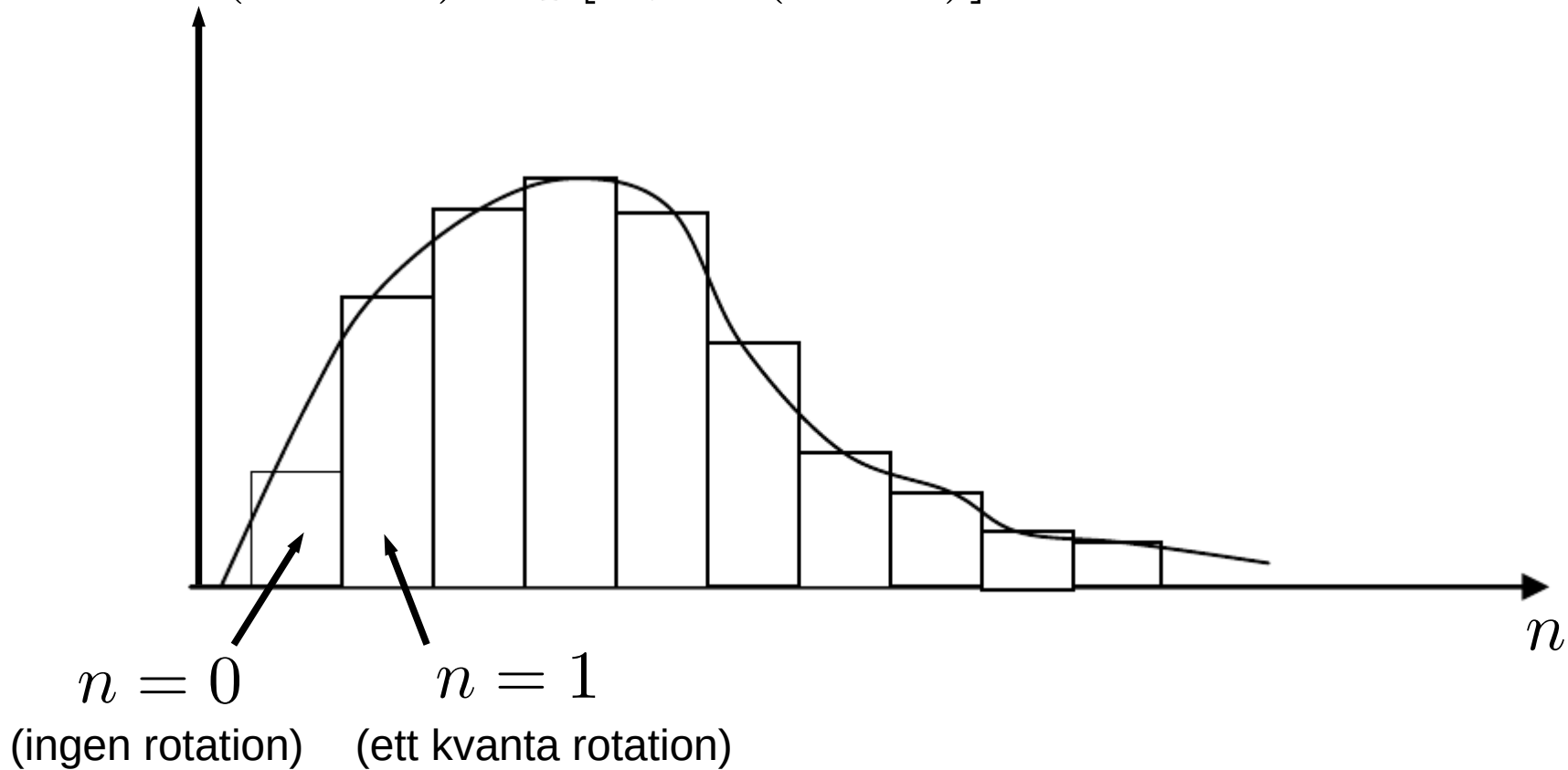
Hyperboliska funktioner

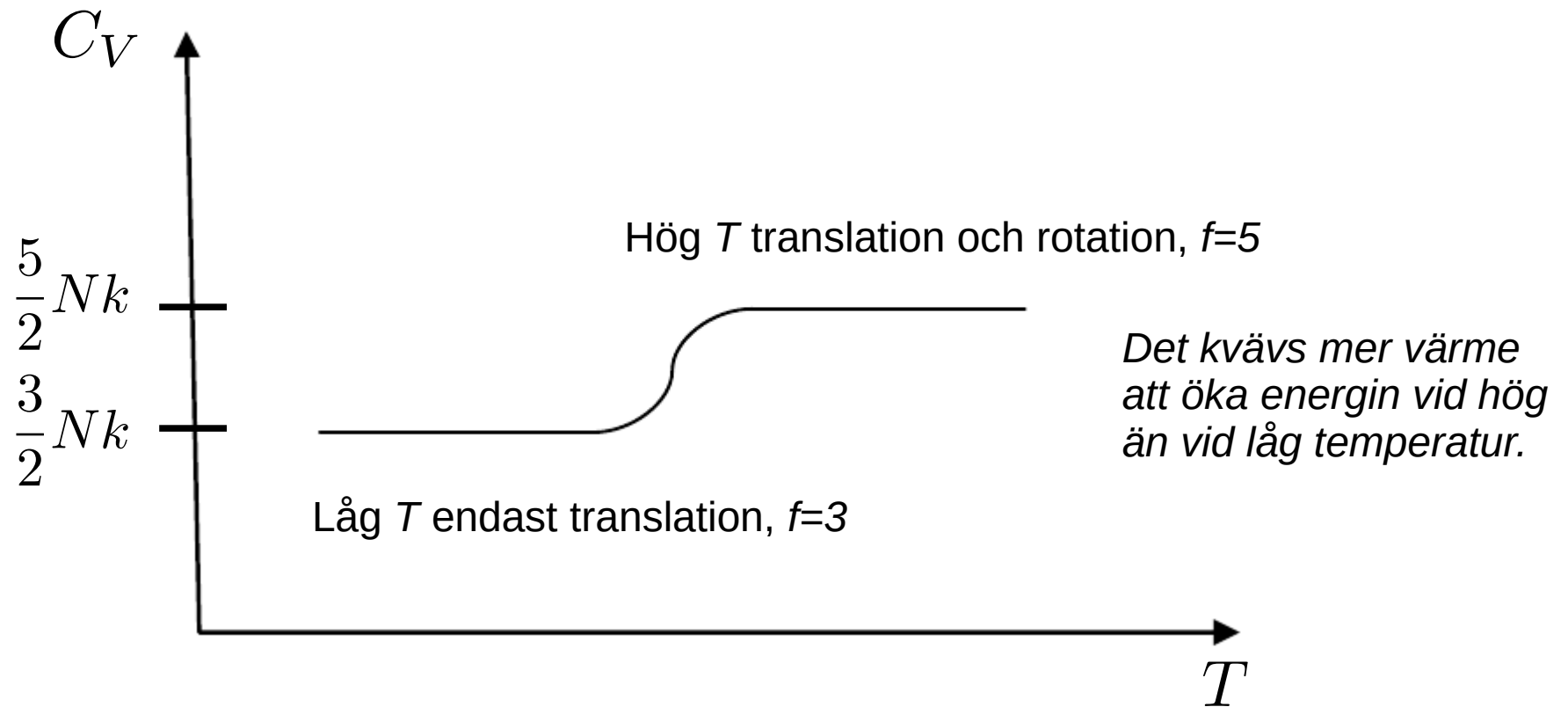

Termerna i tillståndssumman för rotationer

$$(2n + 1) \exp[-\beta \epsilon n(n + 1)]$$

Värmekapacitet för gas av två-atomiga molekyler

Sammanfattning

- Mer om Boltzmannfaktorn

$$\propto \exp(-\beta E_n)$$

- Medel-energi för system

$$\bar{E} = -\frac{1}{Z} \frac{\partial Z}{\partial \beta}$$

- Betrakta system som sin egen reservoir, T .

- Kvantmekanisk rotation av molekyler, f : $3/2 \rightarrow 5/2$, vid tillräckligt hög T .

- Bevis av **Ekvipartitions-teoremet**:

Alla kvadratiska frihetsgrader har energin: $\frac{1}{2}kT$,

- Vid "tillräckligt" hög temperatur är inre energin: $U = N f \frac{1}{2} kT$.